

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на образователна и научна степен "доктор" по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство на Здравко Димитров Ружев от проф. Петя Александрова Александрова, д.н., департамент "Кино, реклама и шоубизнес", НБУ.

Дисертационният труд на Здравко Ружев „Програмируеми системи за осветление в екранните изкуства“ тръгва от презумпцията, че „светлината е важна част от технологичната реализация на екранните произведения, независимо от техния носител (цифров или фотохимичен) или от начина на разпространение (эфир, кинозалон, онлайн или офлайн)“. Подобно изследване не само отговаря на модерното виждане за аудио-визуалните изкуства, но, което е по-важно, предлага собствени разработки за използване на осветлението, когато „в края на първото десетилетие на 21-ви век дигиталното кино достига и надминава технологичните критерии на фотохимичното кино“.

Обемът на текста е 160 страници, включващи увод, въведение, три смислови части, разделени на подчасти, заключение, използвани и цитирани източници.

Няма да преразказвам съдържанието, а ще се опитам да оформя водещите характеристики и съответно достоинства на дисертационния труд:

1. Актуалност на проблематиката – при все по-бързо сменящите се и усъвършенстващи се технологии да се запечата сегашната употреба на механизирани осветителни тела с DMX управление в търсене на възможни целенасочени естетически резултати чрез тях.

2. Приложението на динамиката на светлината е обособено в 4 главни насоки - допълване на реално сценично актьорско действие, свързано със светлината; имитиране на реален светлинен източник; концертно-сценично светлинно решение и оригинално динамично светлинно решение.

3. Добро познаване и свободно боравене с натрупаното знание в исторически план – самата структура на доктората предполага хронологичен подход на нарастване. Затова и първата глава проследява развитието във времето на осветителните тела, обективите, кинолентата и матриците.

4. Уважително отношение към българските автори, писали по въпросите на светлината, които адекватно се цитират. А също и към българските оператори с оригинален принос в осветлението (например Емил Христов в „Каръци“)

5. Фокус не само върху киното. Подробно се разглежда във втората част осветлението при концертите, а също на Олимпийските игри в Пекин, на наградите „Давид на Донатело“ и други.

6. Детайлен и сравнителен анализ на осветленията с подвижна глава с металхалогенен източник на светлина и класификацията им със съответен превод на понятийния апарат на български.

7. Отново детайлен и сравнителен анализ на осветленията с подвижна глава, но със светодиоден източник на светлина (LED) и класификацията им със съответен превод на понятийния апарат на български

8. Без да е оригинална теза, навсякъде в текста убедително е прокарана идеята за дуалистичния характер на светлината като техническа необходимост и потенциален творчески компонент на екранното изображение. Както и двойственият характер на сложната роля на оператора като балансър между творческото и техническото начало, между артистичното и технологичното. „Всеки нов модел камера, всяко ново осветление, всеки нов модел обектив му помагат да направи по-качествено изображение, да постигне по-артистична реализация на своите визуални идеи“.

9. Приветствам приложния характер на доктората с множеството графики, таблици, снимков материал. Добро впечатление правят и интегрираните в текста откъси от интервюта на големи имена като Стораро, Нюквист, Толанд и други.

Като цяло докторантският труд има ясни цел, задачи и метод, а също и стегната, добре балансирана структура, като е написан на определено добър и грамотен български език. Силово текстът плавно преминава от езика на научната литература към конкретните обяснения на операторския инструментариум. Само на места е в повече технически, отколкото аналитичен.

Имам и корекция към написаното от Здравко Ружев. Когато в началото на доктората си говори за монодисциплинарен подход, той скромничи, защото в разгърнатия вид предлага достатъчно разсъждения от други научни дисциплини в

ножицата от история на киното и медиязнание до физика (Нобеловата награда за източника на светлина – синият светодиод LED) и инженерство.

След тази вметка имам и един въпрос, който ме тревожеше непрекъснато при четенето на текста. Въпреки че съвестно посочва в споменаваните филми името на режисьора, Здравко Ружев не се занимава с него като водеща фигура (особено показателен в този смисъл е диалогът между Годар и Кутар за „До последен дъх“). Любопитно ми е какво място отрежда авторът на режисьора например в избора на осветителните тела, източника на осветление и въобще динамиката на светлината. И до каква степен очаква от него технически познания, за да решава творческите въпроси по адекватен начин.

Приемете моите коментари като желание за диалог с докторанта, когото не познавам лично, и като възможност той да продължи и обогати своята тема, а също така и да я публикува. Този труд би бил ценно помагало не само за теоретичното разбиране, но и за практическата работа на колеги и студенти с конкретните системи за осветление.

Предвид изброените достоинства на дисертацията **“Програмируеми системи за осветление в екранните изкуства“**, изказвам становището, че **Здравко Ружев има необходимите качества, за да му бъде присъдена научно-образователната степен „доктор“**.

София, 11.04.2023 г.

С уважение:

Проф. Петя Александрова, д.н.